

ställskruven

Informationsblad för anställda vid AB BAHCO VERKTYG
Ansvarig utgivare: Gösta Höij

Nr 3 dec. 1972
Årgång 6

GOD HELG

VD informerar

Först en hälsning från våra kolleger vid systerföretaget i Argentina, som jag besökte för några veckor sedan. De är nu sammanlagt drygt 300 anställda i Buenos Aires och Santa Fé. Sortimentet utgörs huvudsakligen av motyg, men tillverkningen omfattar även skiftnycklar, rör-tänger och multifixtänger, främst för den latinamerikanska marknaden.

Vid en rundvandring i fabriksenheten i Santa Fé tyckte jag mig finna, att skillnaden mot verkstaden härhemma inte är särskilt stor. Maskinparken, miljön, arbetsintensiteten — allt förefaller tämligen likt. Men så är det också svenskar som byggt upp anläggningen där nere.

En skillnad var dock märkbar. Det var betydligt varmare ute än det var i smedjan. När jag var i Santa Fé visade termometern på 32 °C i skuggan.

Fabriken i Frankrike har vi nu drivit snart ett år. Under detta år får vi fram ett antal Bahcomärkta elektroniktänger vilka utgör ett värdefullt tillskott till den svenska tångproduktionen. Därigenom förbättras vårt försäljningsresultat här hemma.

Vår produktion i Enköping har efter vidtagna personalförstärkningar accelererat under hösten och leveranskapaciteten har avsevärt förbättrats. Genom denna satsning ser det ut som om vi också skulle klara lagerökningen vi haft som målsättning i år.

Därmed har vi lämnat vårt sysselsättningsbidrag under det gångna året. Från Länsarbetsnämndens sida har man förresten uttryckt sin glädje över att man haft Bahco i Enköping att hänvisa sina arbetssökande till, när man på flertalet orter haft anställningsstopp eller inskränkningar att redovisa.

Hur det skall bli nästa år sammanhänger givetvis med konjunkturutvecklingen. Främst är det utvecklingen i Sverige som utgör ett frågetecken. Hur underligt det än kan låta, är det försäljningen i vårt eget land, som är svårast att förutsäga

den här gången. Vi tror oss däremot ganska säkert kunna prognosticera såväl försäljningen på våra nordiska grannländer som på övriga betydelsefulla exportländer.

En viss optimism kan utläsas ur konjunkturbedömningarna för 1973, men man tror inte uppgången blir särskilt märkbar förrän under andra halvåret. Nu har vi hört liknande profetior tidigare under den här lågkonjunkturperioden, och vi tror att alternativet "ett oförändrat 1973 och uppgång först 1974" kan vara bra att ha med i bilden.

Hur som helst skall vi nog vara inställda på att kravet på flexibilitet ökar under nästa år. Med det menar jag en sådan flexibilitet att vi får fram rätta produkter i rätt tid även med något kortare framförhållning än vi är vana vid. Men det kan också bli krav på volymförändringar totalt sett. Vi måste följa marknadsutvecklingen mycket noga och försöka anpassa oss successivt.

Gösta Höij

Förslagsverksamheten

"För idégivning till nykonstruktion"

Representanten vid Bahco A/S i Köpenhamn, Poul Mathiessen erhöll vid Nordiska säljkonferensen i Finland ett på träplatta monterat fälgkors Bahco 741. Företaget har på detta sätt velat uppmärksamma en idégivning som resulterat i att en ny produkt tillförts vårt sortiment.

Exemplet manar till efterföljd. Vi ser fram mot nya, friska idéer.

Stig Axelsson, avdelning 3088, belönades med 1.525:— kr för ett förslag som innebär att skärbrötscharna till tängerna 1528, 2121 m fl tillverkas i tre delar mot tidigare en del. Vid haverier behöver då endast den skadade delen bytas ut. Förslaget medför minskade verktygskostnader.

Två förslagsbelöningar på tillsammans 1.725:— kr utdelades vid företagsnämndens sammanträde den 21 september 1972.

Ett förslag som underlättar monteringen av ledhylsnycklar har inlämnats av Martin Johansson, avdelning 3155. Vid monteringen uppstod tidigare svårigheter på grund av friktionsbrickans kupning. Förslaget, som innebär att djupet på försänkningen för friktionsbrickan ökas belönades med 200:— kr.

Företagsnämnden

Fakturerings och ordergång per 31.8 samma som motsvarande tid i fjol. Inleveranserna från fabrik till lager håller också samma takt som 1971.

Produktionstekniska avdelningen förstärks.

Ny befattning som personalplanerare inrättad.

Utbildning av avdelningsnämndsledamöter planerad.

Nya pensionärer

Alfred Roth, förste man i materialförrådet, avgick med pension den 1 september i år. Han anställdes första gången vid Primus 1919, andra gången 1923 och började vid Bahco Verktyg 1956. Folke Möller tackade för gott arbete och önskade lycka till.

Efter en 25-årig mycket uppskattad arbetsinsats avgick härdare Stig Eriksson med pension den 13 oktober 1972. Gunnar Askerlund avtackade honom vid en enkel sammankomst samma dag och tillönskade en skön och meningsfull fritid.

Stig Eriksson

har vänt sig till redaktionen och bett att få litet spaltutrymme till sitt förfogande. Det får han gärna:

På min sista arbetsdag efter 25 års tjänst uppvaktades jag med blommor och presenter från företaget, verkstadsklubben och arbetskamraterna. Det värmdde gott i hjärtat och det tackar jag er alla för! God Jul och lycka till i fortsättningen!

Stig Eriksson

Pristävling

Kupongen nedan insändes till P senast den 15 dec. Först öppnade rätta lösningen erhåller pris.

SVARSKUPONG

Mannen på fotot är:

Insänt av

Anst.nr

Namn

Avdeln.

Nya försäljningschefer

Vår mångårige medarbetare *Claes Claesgård* — i handbollskretsar känd som "Gubben" trots att han bara är 41 år — övertog den 1 november i år ansvaret för försäljningen av handverktyg inom Norden utanför Sverige. Han började redan 1946 (som 15-åring) vid E. A. Bergs Fabriker i Eskilstuna och kom med till Bahco när detta gamla familjeföretag införlivades med Bahco år 1959. Lycka till, "Gubben"!

Som chef för handverktygsförsäljningen inom Sverige har fr o m den 1 december i år anställts civilekonom *Finn Allertz*. Han är 46 år och kommer närmast från järngrossistfirman AB Cervin & Co. i Stockholm. Vi hälsar Finn hjärtligt välkommen i vår krets.

Nya ägare av ...

... Wallén & Co, Göteborg

... och av Malmö-filialen

Evert Åkerblom

Hans Eggestrand har från den 1 november i år övertagit firman Wallén & Co. i Göteborg. Denna har alltsedan 1925 svarat för försäljningen av Bahcos handverktyg inom Göteborgsdistriktet. Hans har varit anställd hos Bahco i 26 år — nu senast som försäljningschef för handverktyg inom Sverige och övriga Norden.

Evert Åkerblom är från och med den 1 januari 1973 kommer han att överta och driva filialen såsom egen rörelse med firmanamnet

BAHCOVERKTYG i MALMÖ AB.
Evert har varit anställd hos Bahco i 23 år.

Båda Hans och Evert är erfarna Bahco-män. Vi är därför övertygade om att

Hans Eggestrand

Göteborgs- och Malmödistrikten kan se framtiden an med största tillförsikt. Vi önskar dem all framgång såsom egna företagare.

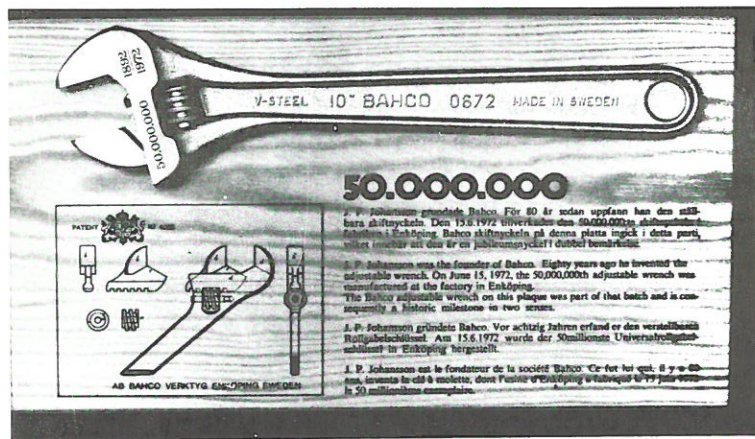
50 000 000 - jubiléet

Firandet av vår 50-miljonte skiftnyckel har gett ett eko ute i världen som kanske inget annat i Bahco Verktygs historia.

Det press-release-material, som vi sände ut, tycks ha "gått hem" så gott som överallt, och i Europa, Afrika, Austra-

lien, Syd- och Nordamerika har vi fått publicitet i facktidningar och ibland i dagstidningar.

Firma Oy STARCKJOHANN & Co. i Finland uppmärksammade skiftnyckeljubiléet i sin personaltidning S-RENGAS.

Bahcon-tehtaitten juhliessa 50.000.000:n jokoavaimen valmistumista, toi kutsuvieraana tilaisuudessa ollut ostopaällikkö R. Rajala mukanaan kuvamme esittävän kromatun "juhlijakoavaimen".

50 000 000

BAHCO JAKOAVAINTA

Vuonna 1892 tapahtui jotain oleellista työkalualalla. Silloin sai nimittäin ruotsalainen J.P. Johansson patentin jokoavaimelle. Aikaisemmin ammattimiesten oli pakko kantaa mukanaan suuri erä kiinteitä työkaluja, jotta he olisivat varmoja siitä, että he voisivat kiristää kaikenkokoisia ruuveja ja muttereita. Jokoavaimesta he saivat yleistyökalan, josta he vain tarvitsivat muutamia kokoja tyydyttääkseen erilaisia tarpeita. On siis ymmärrettävää, että jokoavaimesta on tullut suosittu yleistyökalu eri puolilla maailmaa.

Keksijä J.P. Johansson on samalla Bahco-työkalupajojen perustaja -nyttämmin AB Bahco Verktyg Enköpingsissä. Yrityksen jatkuva tuotekehitys sekä maailmanlaajuinen markkinointi ovat saaneet aikaan sen, ettei Bahco ainoastaan ole maailman vanhin, vaan myös sen suurin jokoavainvalmistaja.

Kesakuun 15. päivä 1972 valmistettiin 50.000.000:s jokoavain Enköpingsin tehtaalla. On myös kulunut 80 vuotta siitä, kun J.P. Johansson sai patentin jokoavaimelle. Tämä merkitsee, että Bahco voi viettää "jokoavainjuhlaa" kahdessa merkityksessä.

Bahcon tunnetusti hyvä laatu ei johdu ainoastaan ruotsalaisen teräksen hyvistä ominaisuuksista, vaan myös eri valmistusteknisistä yksityiskohdista. Eräs tärkeä yksityiskohta on kahvan n.s. I-profiili, toisin sanoen leveä ura kahvan pituussuunnassa. Tämän ansiosta jokoavain on tullut kevyemmäksi ja sopii paremmin käteen.

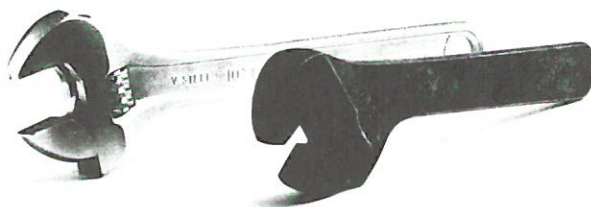
Bahcon jokoavaimissa ura ulottuu aina säätöruuviin asti ilman mitään "koroketta", mikä helpottaa avainvälin säätöä.

Vanhimmilla jokoavaimilla oli kahvan ja avainvälin välillä 45° kulma. Bahco otti käyttöön 15°-kulman, ja siten voidaan vääntää tavallista kuusiomutteria myös silloin kun väli on niin ahdas, että avainta voidaan liikuttaa vain 30°.

Leuan hammastanko on toinen tärkeä seikka, ja sen tulee aina olla täysin jokoavaimen päässä olevassa urassa, myös silloin kun suurinta avainväliä käytetään. Tässä on kaksi etua - jokoavain saa suuremman voiman ja sitäpaitsi avaimen käyttömahdollisuudet ahtaissa tiloissa lisääntyvät.

Jotta myös yksityiskuluttaja hyötyisi kaikista Bahcon jokoavaimen tarjoamista eduista tullaan syksyllä laskemaan markkinoille uusi ohjeita-antava jokoavain-pakkaus. Tässä pakkauksessa on asiallinen tavaraseloste, käyttöneuvoja ja takuuselostus.

ensimmäinen ja 50 000 000:s Bahco jokoavain

Besök under hösten 1972

Förutom ett stort antal gymnasieskolor och tekniska skolor har under hösten flera "fullvuxna" grupper besökt oss. Så kan t.ex. nämnas Stokvis & Zonen från Rotterdam, Holland, med försäljningschefen F. Haas i spetsen för en delegation på 7 personer, som på ett eller annat sätt har med våra verktyg att göra.

Den 14 sept. var Lantbrukshögskolans i Uppsala 15 stipendiater (Schweiz, Ungern, England och Danmark) våra gäster.

Lärarkåren i Enköpings kommun hade på inbjudan av Industriföreningen i staden förlagt sina studiedagar 21/9 och 2/11 till besök på bl.a. Bahco Verktyg. En manstark (50 % damer!) skara på c:a 50 lärare varje gång. Vi hade inbjudit dessa i förhoppning om närmare samarbete skola—industri, då vi tidigare inte kunde skryta med något nämnvärt sådant samarbete. Vi hoppas härmed att skolorna och enkannerligen lärarna skall propagera för oss och andra industrier i staden. Programmet vid besöket innehöll bl.a. information om vårt produktprogram, anställnings- och personalfrågor, arbetarskydd och om hur en verkstadsklubb fungerar. En annan punkt på programmet var hur vår försäljningsorganisation på Sverige och Norden fungerar. Den "skiftnyckel" som besökarna fick vid en kaffepaus väckte givetvis allmän munterhet och uppskattades både syn- och hörbarligen. (Bilden nedan)

Pryverksamheten vid vårt företag, som fick det högsta betyget bland industrierna i staden 1971, startade redan i mitten på sept. Elever såväl i Korsängs- och Fjärdhundraskolorna som i Västerleds- och S:t Iliansskolorna har vid sex tillfällen fått grundliga informationer om hur ett företag fungerar och hur olika produkter tillverkas. Intresset bland eleverna har som vanligt varit blandat. En japansk delegation bestående av 12 st. "den uppgående solens lands" le-

dande män inom bl.a. verktygstillverkning gjorde oss den äran i slutet av sept. Ledare för gruppen var TARO YAMAGUCHI, "Managing director for all Japan machinist hand tool manufactures association". (Bilden ovan)

Linnéskolan i Uppsala var på besök i början av okt. med 12 elever i 2-årig kontorslinje. Förutom sedvanlig rundvandring m.m. fick eleverna studera vår organisation samt bese våra kontors-"landskap", större eller mindre, men helt naturligt väcktes det största intresset vid besöket hos vår kontorsdator där flitiga flickor höll på med fakturering.

En annan grupp av stort intresse var besöket från Kungl. Tekniska Högskolan, Stockholm, med 32 elever i 2-, 3- och 4-årskurserna i mekanik.

Skolledare (rektorer m.fl.) samt lärare i tekniska ämnen från C, U, W och X län, sammanlagt ett 80-tal, hade förlagt sin årligen återkommande studiedag och utflykt till oss i början av nov. Dessa herrar fick sig till livs, förutom koncernfilmen och rundvandringen, även en fyllig presentation av våra handverktyg och kraftverktyg samt "kvalitet — vad är det?" Sammankomsten avslutades med en frågestund där många tekniska frågor beträffande vår tillverkning klargjordes. En trogen besöksgrupp är elever från AMS maskinförarskola i Segersta som kommer med 10—15 man vid varje ny kurs början. Industribesök ingår nämligen i deras utbildning. Hittills har skolan gjort 8 besök i år och har "tingat" ytterligare 2 besök.

Avslutningsvis kan nämnas att intresset varit stort (hittills över 1.100 besökare i år) och att dessa besök är en god PR för företaget. Besöksiffran stiger nämligen för varje år.

Lennart Jönsson

Aktuellt om fabrikslokaler

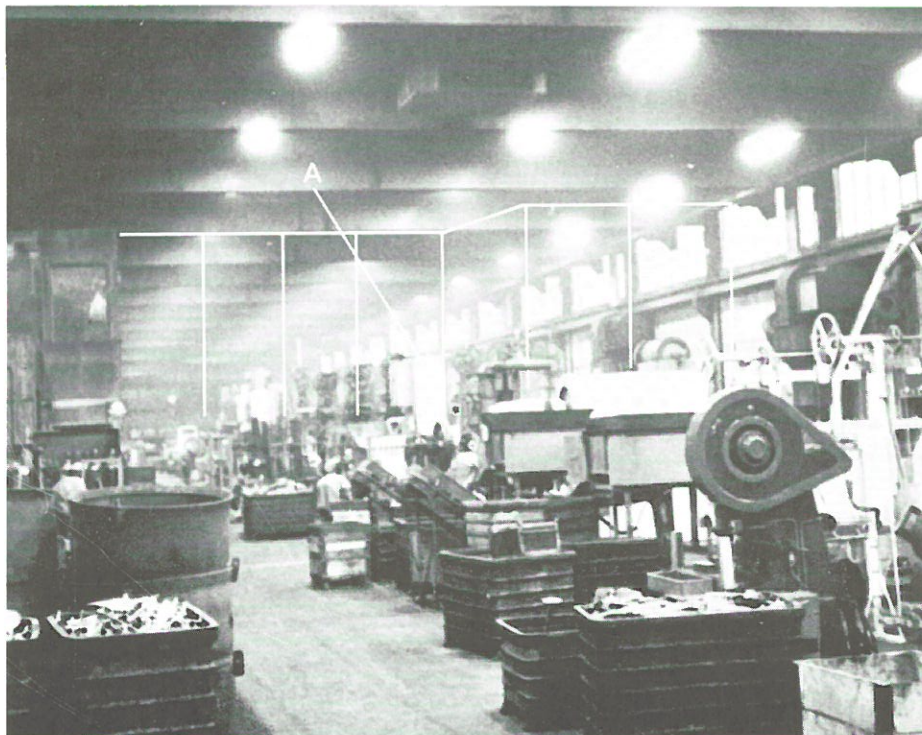
I början av året redogjordes i Ställskruven för planerade lokal- och miljöförbättringar. Då en hel del sedan dess synes det motiverat att lämna en bild av dagsläget.

Smedjan

Frågan om kontorspaviljongen har framflyttats i avvaktan på andra lay-out-diskussioner. För att detta ej skall hindra den övriga ombyggnaden av smedjan kommer i slutet av detta år att uppföras nya toaletter i anslutning till redan befintliga vid förrådet för smidesverktyg. Övriga toaletter i smedjan måste nämligen rivas för att bereda plats för uppställning av skäggpresar och en redan beställd bandtransportör för automatisk uttransport av skäggsrot.

I övrigt är erforderliga maskinomflyttningar genomförda ungefär till hälften och beräknas helt avklarade i samband med nästa års semester då den större normaliseringsugnen skall flyttas.

Ett konsultföretag har just i dagarna överlämnat ett förslag till bullerdämpande åtgärder som bl a omfattar en vägg mellan den mest bullrande delen och övriga smedjan samt beklädnad av såväl väggar som tak med bullerabsorberande material och uppsättande av vissa skärmväggar mellan smidesmaskinerna. Vi räknar med ett ställningstagande till förslaget före årsskiftet och ett genomförande under nästa år.

Smedjan. Väggen kommer att gå tvärs över smedjan på så sätt att alla hejarna kommer att stå bortom densamma utom den första, som står närmast hydraulpressen (A).

Mekaniska verkstaden

Även för mekaniska verkstaden föreligger förslag till förbättringar av layout och arbetsmiljö men på grund av projektets storlek och dess beroende av

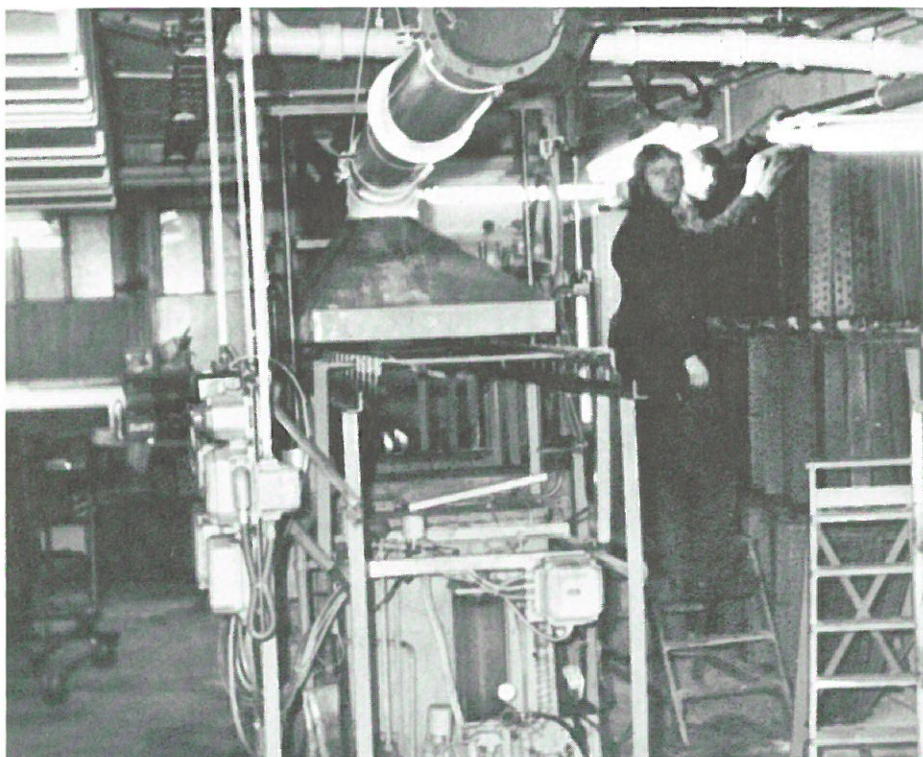
andra lokalfrågor har något beslut ännu ej fattats.

På grund av att vi måste skapa utrymme för två större värmebehandlingsanläggningar dels en för produktionsverktyg med leverans vid årsskiftet och dels en för skruvmejslar, löpare m m med leverans vid halvårsskiftet nästa år har vi emellertid tvingats ta vissa delbeslut.

Sålunda skall dessa nya anläggningar installeras i härdduset som därmed endast kommer att inrymma värmebehandlingsutrustning. I och med detta kan också den gamla värmebehandlingsavdelningen nästan helt avvecklas och lokalen utnyttjas för annat ändamål t ex justerfilning och smärgling av tänger.

Från härdduset överförs slutkontroll och lackering av stämjärn och tänger till fabriken källarplan vars layout därmed helt kommer att omläggas. Som ett led i detta håller källarlokalerna nu på att ommålas och uppsnyggas samtidigt som de förbättras i andra avseenden t ex beträffande ventilation. Källarplanet beräknas vara omflyttat och fullt klart till årsskiftet.

Under första hälften av nästa år kommer ytbehandlingsavdelningen att ombyggas i samband med att vi upphör med fosfatering av rörtänger och elförzinkning. Svärtningsanläggningen överföres därvid från härdduset till ytbehandlingsavdelningen.

Lackeringsautomaten har redan flyttats från härdduset till källaren, där man håller på att installera den.

och arbetsmiljö

Entresolverkstaden

Tillverkningen av skruvmejslar är nu helt överförd till entresolverkstaden i och med att vi installerat en ny HF-värmare och därmed kunnat flytta den sista excenterpressen.

För kraftverktygen finns en ny layout upprättad innebärande en förskjutning mot den borte kortväggen och befintlig monteringsavdelning. Därvid erhålles bl a ett bättre flöde och kortare transporter samtidigt som vi får en fri sammanhängande golvyta på cirka 500 m² intill verktygsavdelningen. Beslut i frågan har emellertid ännu ej fattats.

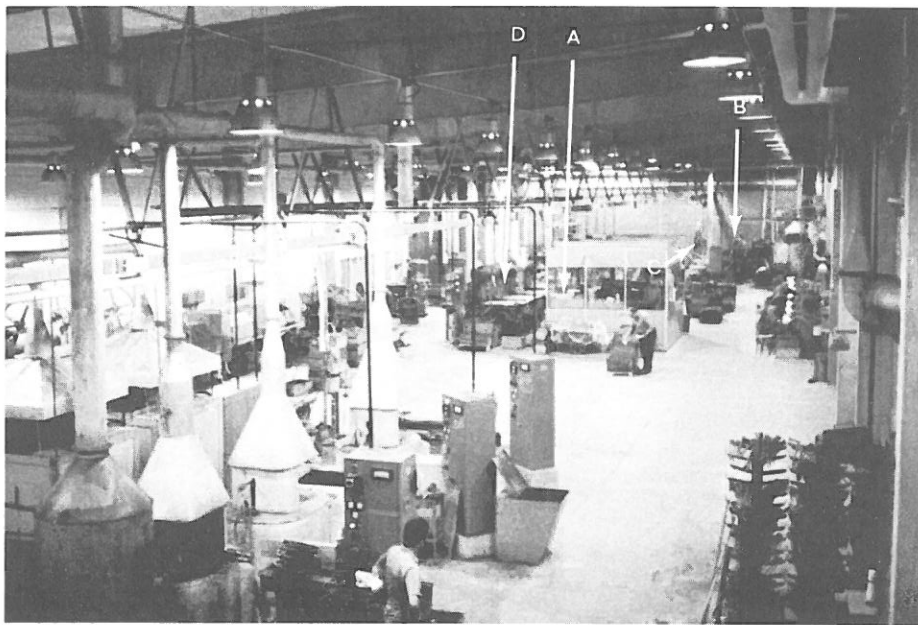
Förråd och servicelokaler

Som ett led i vår långsiktiga planering håller vi på att utarbeta alternativa förslag till bättre lokaler för anläggnings- och underhållsavdelningarna samt för att kunna ersätta vissa äldre förråd.

Vår yttre miljö

Enligt den nya naturvårdslagen måste vi noga tillse att vår verksamhet ej är till skada för den yttre miljön. Mot denna bakgrund gör vi nu i samråd med Länsstyrelsen och Naturvårdsverket en total översyn av våra yttre miljöproblem.

Som meddelats på våra anslagstavlor och i pressen har vi erhållit ett 50 %-igt statsbidrag på 238.000:— till vatten- och luftvårdande åtgärder. Detta ger oss nu möjlighet att beställa och installera

Nya härduset. Förmanskontoret kommer att flyttas längre bort (pil C) för att ge plats åt nya genommatningsugnen för skruvmejslar m fl produkter (A). Svärtningsavdelningen (D) måste också flyttas bort (till ytbehandlingen). Utmed borte väggen (B) kommer en ny härdugn för produktionsverktyg.

utrustning för rening av avloppsvatten från våra olika ytbehandlingsbad. Erforderlig reningsanläggning kommer att inrymmas i fabriken källarplan separat i ett rum som ansluter till skyddsrummen. En mindre del av beloppet skall användas till resterande åtgärder för förbättrad stoftavskiljning vid slipning. Ett av villkoren för erhållande av statsbidraget är att anläggningarna skall vara tagna i bruk senast 1 oktober 1973.

Ett annat problem som vi måste komma till rätta med är oljeblandat avloppsvatten huvudsakligen från vissa sköljbad. Vi angriper därvid dels de enskilda processerna för att minska volymen av oljeblandning och dels projekterar vi en central reningsanläggning för att ta hand om återstående volym av oljeblandat avloppsvatten. Åtgärderna kommer sannolikt inte att få full effekt förrän 1974.

Folke Möller

Nya arbetskläder

Från den 1 januari 1973 övergår vi till nya arbetskläder. De är mörkgröna till färgen. Förmansrockarna går i gult, liknande samma färg som nuvarande.

De nya arbetskläderna är betydligt lättare och smidigare än de vi nu använder. Vi tror att de nya plaggen skall bli betydligt mera ändamålsenliga och trivsamma för alla anställda. Materialet i kläderna är 65 % polyester och 35 % bomull.

Uthyrare inklusive tvättning och lagning är Enköpings Kemiska Tvätt i Enköping.

L Morberg

LUCIA-kaffe

På Luciadagen, onsdagen den 13 december serveras kaffe och bullar till alla anställda.

Det blir som vanligt serveringsstationer kl. 13.30—15.00 i smedjan, verkstad I och II samt i entresolverkstaden.

För lager- och kontorspersonalen sker serveringen i hörsalen på följande tider:

Lagret	kl	13.30—13.50
Plan 1—2	„	13.50—14.10
„ 3	„	14.10—14.25
„ 4	„	14.25—14.40
„ 5	„	14.40—15.00

Våra pensionärer har inbjudits till kaffe samma dag kl. 15.00 i matsalen.

Metall

VERKSTADSKLUBBEN informerar

Fackliga studier

Kunskaper är nödvändiga för att vi ska kunna bevaka våra intressen på arbetsplatsen och i samhället. Det är därför nödvändigt att Du läser studiecirkeln

Tid för Metall, som startar under januari -73. Det blir en på svenska — "Du och demokratin" — och en på finska — "Du och Ditt avtal". Cirkelarna är på 21 timmar, uppdelade på 7 gången med vardera 3 lektionstimmar. Förfrågningar och anmälan på klubbexp. eller Rolf Smedberg, "Stansverkstan".

Studieorganisations

Nordisk försäljningskonferens i Ellivuori, Finland, 12-16 augusti 1972

Den gemensamma konferens vi sedan några år tillbaka haft för den nordiska säljarstaben var i år förlagd till Finland, till en vacker plats strax utanför Tammerfors vid namn Ellivuori. Motiven i år för en dylik konferens var om möjligt starkare än tidigare. Vi står nu inför en helt annan situation än för bara ett år sedan. Bland annat är konjunkturbilden helt annorlunda, dessutom är vår produktionskapacitet betydligt bättre. Då denna ser ut att bli hög även under det kommande året föreligger risker för lagerökning. Under vår svåra leveransperiod har vi även tappat marknadsandelar till konkurrenterna. Allt detta sammantaget gör att vi måste bli aggressivare i vår marknadsföring.

Som tema för konferensen hade vi därför valt "Bahco Verktyg i den framtida konkurrensen" och som väsentliga huvudelement i konferensen hade vi lagt in två grupparbeten.

Från resultaten av dessa grupparbeten kan vi utläsa det intressanta faktum, att åtgärd nr 1 för att möta konkurrens och ta tillbaka marknadsandelar är:

"Höj leveranskapaciteten och lämna vederhäftiga leveranstider".

Denna åtgärd står skyhögt över alla andra konkurrensmedel. Säljfolket i Norden tror på Bahco-verktygens säljkraft ännu i många, många år, bara vi kan leverera i tillfredsställande omfattning.

Förutom ovannämnda grupparbeten förekom också andra intressanta inslag i

programmet, som information om finskt näringsliv idag, information om vår långsiktplan och intressanta inlägg från våra nordiska grannländer om speciella aktiviteter gjorda under året.

Sammanfattningsvis kan sägas att våra högt ställda förväntningar på konferensen infriades då engagemanget från deltagarna hela tiden var på topp och vi har

fått ett gediget material som nu bearbetas. Arrangemangen från värdarnas sida, med ingenjör P-O Blomqvist hos OY Perma AB i spetsen, bidrog också till att göra våra dagar i Finland oförlömliga. Det kanske mest genuint finska vi upplevde har vi ännu kvar i ögon och minne, nämligen den eftermiddag vi badade rökbastu.

Hans Eggestrand

Handelsminister Kjell-Olof Feldt besökte Tekniska Mässan i Stockholm och ses här hälsa på Per-Olof Enbäck i Bahco Verktygs monter.

Mässverksamheten

Under oktober har Bahco Verktyg deltagit i två mässor.

På den årligen återkommande Bukarestmässan deltog vi med 50 kvm monterytan där vi visade både hand- och kraftverktyg. Anledningen till att vi deltar i Bukarestmässan är att den i stor utsträckning besöks av industrifolk från öststaterna och vi ser goda möjligheter till försäljning av våra produkter på dessa marknader.

Mässa nr två var Tekniska Mässan i Stockholm, som var öppen 19—25.10. Där visade vi i samarbete med Hydrovane vårt sortiment av kompressorer.

Det är ännu för tidigt att dra några slutsatser om resultatet av vårt mässtdeltagande. Men underhandsrapporter från både Bukarest och Stockholm har sagt att intresset för våra produkter varit mycket stort och att vi fått många förfrågningar.

Säljkonferens, kraftverktyg

För att komma igång med säljaktiviteterna så fort som möjligt efter semestern hade vi planerat in en säljkonferens redan 3:e veckan i augusti.

Syftet med denna 2-dagars konferens var att ge våra säljare och annan berörd personal så mycket information som möjligt om vårt reviderade bormaskinprogram.

Vi hade till konferensen tagit fram material för den kampanj som startades i början av september. Både maskiner och reklammaterial fick ett mycket gott mottagande och säljarna kunde redan efter en vecka ute på fältet rapportera ett stort intresse för våra bormaskiner.

Och nu när detta skrives kan vi notera att orderingången på bormaskiner ökat mycket kraftigt under september.

Gladast över det reviderade bormaskinprogrammet tror vi att P-O Enbäck var. Han är vår störste (och ende) säljare på norra Sverige.

Företagshälsorådet

hade sitt första sammanträde den 16 november. Ordföranden är VD, Gösta Höij, och i övrigt ingår i rådet

Folke Möller, T
Göran Reuterswärd, P
Lars-Magnus Runnbeck, PH, företagsläkare
Åke Stenborg, TD
Erik Johansson, TY, skyddsingenjör
Holger Björkman, huvudskyddsombud
Leif Blomberg, verkstadsklubben
Anton Eriksson, verkstadsklubben
Sven Stålbörn, SALF
Tiit Tomson, SIF

Rådet övertar hittillsvarande Centrala skyddsnämndens arbetsuppgifter och beslutade också att i stort sett arbeta som denna.

Verkstadsklubben hade till detta sammanträde framställt ett antal frågor, som nu besvarades. Bl a framkom:

— att företagsläkaren under de gångna tio månaderna tagit emot 1153 sjukbesök (10 per dag)

— att sköterskorna haft 4611 besök (23 per dag)

— att hälsokontroll utförts på samtliga anställda över 45 år (399 personer) och brandmän (23)

— att samtliga nyanställda hälsokontrollerats (ca 250 personer godkända)

— att det syndas *mycket* mot gällande bestämmelserna ang. rökning

— att ASEA skall göra en undersökning av ljusförhållandena i verkstaden, troligen före årsskiftet

— att 510 nya klädsåkåp skall anskaffas (kostnad ca 50.000 kronor) och installeras i smedjan och verkstad I

— att omklädningsrummen skall målas om och snyggas upp med början i smedjan, där man också skall ordna med torkning av kläderna.

Numrering av veckodagar 1973

Fr o m den 1 januari 1973 skall i Sverige tillämpas en ny internationell standard för numrering av veckodagar. Denna gäller alltså också inom vårt företag.

Veckan kommer att börja med måndag, som alltså benämnes dag 1. Söndag blir dag 7.

Datum, som skrivs med bara siffror, skall skrivas ut i samma ordningsföljd som exempelvis personnumret *d v s år — månad — dag*. Om månadens namn ingår skall ordningsföljden vara den motsatta. Exempel: 3 januari 1973 = 1973.01.03.

TÄNK PÅ BRANDFARAN

IAKTTA RÖKNINGSBESTÄMMELSERNA!

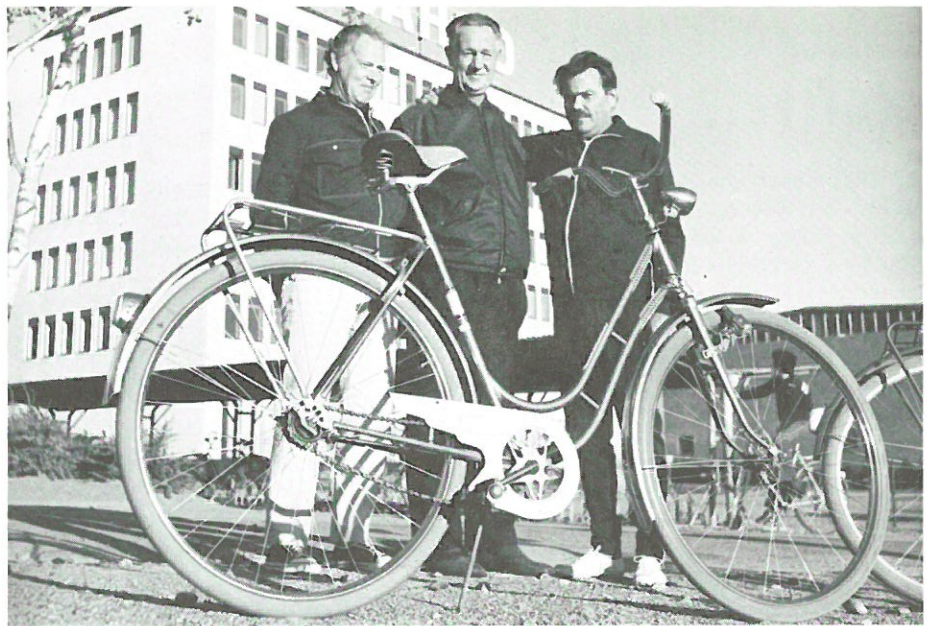
Låt bli att leka med brandsläckarna!

BAHCO verktyg if

BAHCO:s friluftssektion ordnade en kväll i augusti en cykelfärd med Skid- och Friluftsförbundet stuga i Bredsand som mål.

Vid starten, som skulle ske från Bahco Verktygs bilparkering, tappade man nästan hoppet om att några deltagare skulle ställa upp, men 5 minuter före start hade vidstående manstarka gäng om TRE stycken samlat sig. Nåväl — väl på väg mot Bredsand dök fler kända ansikten upp och det framkom efter hand att många hade åkt direkt hemifrån.

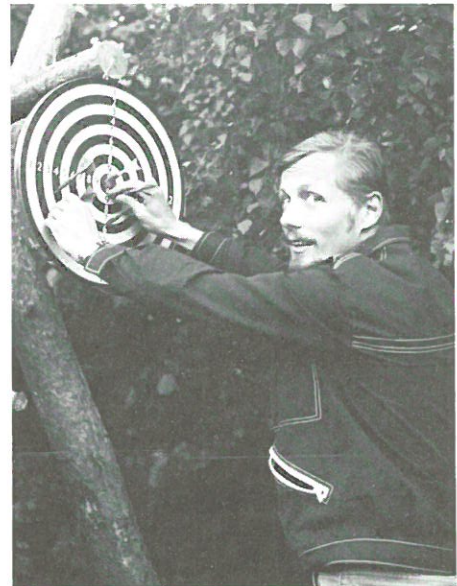
Till start infann sig Sivert Larsson, Hans Karlsson och Emil Lönnqvist.

Glada kvällscyklister representerade av Maj-Britt Askerlund och Marianne Ljungberg.

Den sköna eftersommarkvällen hjälpte till att göra tillställningen fin. Väl framme så kunde vi räkna ihop till ett 25-tal personer som ställt upp. Som ett litet tävlingsinslag hade vi ordnat en 3-kamp, bestående av pilkastning, bollkastning i hink samt längdbedömning av en bänk — i centimeter. Alla kämpade gott för att uppnå en topplacering och kanske vinna någon av de grammofonskivor som de bästa skulle få.

Efter avslutad tävling och sammanräkning av poäng så visade det sig att Jan-Olof Norén kom först, tätt följd av sin fru, så det hela blev en familjetriumf.

Jan-Olof Norén kollar sitt resultat i pilkastningen.

Resultat: 1:a Jan-Olof Norén
2:a Britt Norén
3:a Stig Olsson
4:a Sivert Larsson
5:a Emil Lönnqvist

Vid brasan intill sjön var det skönt — grillade korven smakade också bra tyckte Hans Karlsson, Gunnar Lundblad, Britt Löfqvist, Gunilla Gabrielsson och Kajsa Forsberg.

Därefter tände vi en brasa vid sjökanten, njöt av den fina utsikten och grillade korv på pinnar över elden. När vi sedan nöjda cyklade hemåt, tyckte vi det var synd att det inte var fler som tog chansen att motionera och samtidigt trivas i den underbara sommarkvällen.

Bahco Ventilation koncernmästare i fotboll

Verktyg 1

Det 14:e koncernmästerskapet i fotboll spelades lördagen den 19 augusti. Eftersom Mecman stannade hemma, blev det ett rent Enköpings-derby, där Ventilation för tredje året i rad tog hem segern och därmed vandringspriset för alltid. Vi spelade alla mot alla med följande resultat:

Verktyg 1	—	Verktyg 2	2—0
Ventilation 1	—	Ventilation 2	0—3
Verktyg 2	—	Ventilation 1	1—4
Verktyg 1	—	Ventilation 2	0—0
Verktyg 1	—	Ventilation 1	0—3
Verktyg 2	—	Ventilation 2	0—1

Ventilation 2	3	2	1	0	4—0	5
Ventilation 1	3	2	0	1	7—4	4
Verktyg 1	3	1	1	1	2—3	3
Verktyg 2	3	0	0	3	1—7	0

Prisutdelningen förrättades av Lasse Pettersson, som till segrarna överlämnade vandringspriset, samt plaketter och skiftnycklar till var och en. Skiftnycklar fick även andrapristagarna.

Vi gratulerar Ventilation till de båda topplaceringarna.

Vi hoppas att Mecman ställer upp i framtiden — annars frågar man sig om det är någon vits att fortsätta. Ventilation och Verktyg möts ju i korpmatcher, så varför inte satsa på en idrottsdag där flera sektioner kan vara med och kämpa. Kom med förslag!

J-O Norén

Verktyg 2

Lasse Pettersson överlämnar vandringspriset till segrarna, Ventilations lag 2.

HÅLLIFORM

VARJE DAG FÖR VAR OCH EN

Vi lämnar toppidrottsmän och tävlingsutövare åt sitt öde — det är alla oss andra den här skriften handlar om.

Alla vi som är nöjda med att må gott — men som börjar inse att vi inte bara kan sitta där och förvänta oss att trivas med oss själva resten av livet . . . !

Tyvärr blir vi feta och trötta och lättare sjuka om vi lever slapp.

Om vi dessutom röker och stressar så har vi alla förutsättningar för framtida hjärt- och kärlsjukdomar.

Men det behövs inte så mycket för att ändra bilden:

- att man ägnar sig åt någon form av regelbunden motion
- att man äter och sover förnuftigt
- att man ser till att koppla av emellanåt

Så enkelt är det!

MAN MÅR BÄTTRE

om man motionerar. På något konstigt sätt känns det bra till och med när man står och flåsar i backen i skogen, när benen börjar protestera och armarna känns tunga. Man vet att "det här är nyttigt . . . !"

Det är faktum

- att motion är en effektiv avkoppling och motverkar stress
- att man får ett jämnare humör och klarar psykiska påfrestningar bättre
- att man tycker det är roligare att arbeta
- att man hinner med mer, får tid över till nya intressen
- att man får bättre motståndskraft vid sjukdom
- att man känner sig friskare, starkare och lättare

Ett tränat hjärta gör samma arbete med färre antal slag.

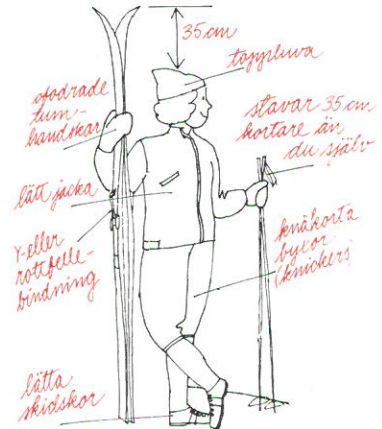

HÅLLIFORM SÅ HÄR:

- Motionera antingen ensam eller tillsammans med en kamrat som är någorlunda likvärdig. Du kommer bara att bli arg och trött av att ha sällskap med någon som jämt springer ifrån Dig. Eller också kommer Du själv att slöa för att hålla en långsamare kamrat sällskap.
- Om Du inte hinner motionera före maten, så vänta minst en timme efter.
- Förkylning, andra infektioner och vaccinerings — det är giltiga orsaker för att stanna hemma. Men inte regn eller blåst . . .
- Nöj Dig med snabba promenader ett tag om Du är otränad. Annars kanske träningsvärken får Dig att "tappa sugen".
- Börja alltid försiktigt. Musklerna måste bli varma och smidiga innan de klarar av löpning på en knaglig stig.
- Träna i ett tempo som inte suger musten ur Dig. Ditt mål är inte att nå toppnoteringar utan att få en god grundkondition.
- Försök att stegra träningen alltefter-som. Öka tempot och/eller spring lite längre.

NÄR MAN ÄR OTRÄNAD ELLER ÄLDRE

ska man vara snäll mot sig själv — åtminstone i början. Spring inte utan alternera mellan snabb och långsam gång i femton, tjugo minuter. Så småningom kommer lös löpning och jogging in i programmet — men inte tidigare än att det känns behagligt efteråt. Lunkträning innebär att Du springer hela banan i mycket lugnt tempo.

NÄR MAN ÄR TRÄNAD

är det bra att som uppvärmning börja med omväxlande lös löpning och gång. Sedan övergår man till löpning i varierande tempo (intervallträning) i drygt en kvart — spring tre, fyra minuter i ganska hård fart, jogga eller vila dess- emellan.

Det känns skönt att avsluta en tränings- runda med några minuters lätt jogging. Distansträning betyder att man springer hela sträckan i jämt tempo. Det ger också bra träningseffekt.

Före bastun eller duschen avslutar Du med några minuters styrketräning och avslappande gymnastik.

Dessa rader är saxade ur Friluftsför- jandets trycksak "Så går det till". För Er som så önskar finns exemplar att hämta av trycksak och träningskort i vaktmästeriet. Ställ upp nu och "håll i form".